

Posudek vedoucího práce

Eva Zlatušková: KULTURNÍ CENTRUM ZAHRADA VE VEŘEJNÉM PROSTORU JIŽNÍHO MĚSTA

Autorka se dlouhodobě v rámci svého studia zabývá otázkou umění ve veřejném prostoru. Prvotním tématem její práce proto měl být průzkum proměn tohoto typu umění na pražském Jižním Městě před a po roce 1989, kde se měly klást především otázky po kvalitativních i kvantitativních změnách (bez predestinované hodnotové odpovědi). Nicméně v rámci konzultací jsme dospěli ke zúžení tématu na činnost kulturního centra Zahrada na Praze 11. Toto téma jsme diskutovali při zadávání práce poměrně široce. Ke konkretizaci v rámci dalších konzultací však už nedošlo, neboť autorka se vzhledem ke zdravotním potížím nemohla dalších konzultací zúčastnit. Její práci jsem tak viděl až víceméně hotovou, což mě trochu relativizuje jakožto jejího vedoucího. Nicméně jsem autorce navrhl, aby, pokud si stojí za svým, práci odevzdala, neboť se domnívám, že i při zcela samostatné práci může vzniknout kvalitní výstup.

Po přečtení práce musím bez ironie ocenit autorčin entuziasmus, její zapálenost pro věc socio-kulturního působení ve veřejném prostoru apod. Jsem rád, že autorka nerezignovala na „myšlení srdcem“, což se může snadno stát. Nicméně tento přístup má i zcela zásadní úskalí. Tím je nekritičnost a straničnost. Práce velmi široce popisuje činnost daného kulturního centra, přičemž se jedná skutečně o popis. Nevím, jestli nenarazila na žádné nesrovnalosti či pochyby. Neklade si otázku třeba politického pozadí věci, nesnaží se rozkrýt mechanismy ideologické reprezentace, které bohužel i v těchto případech musíme předpokládat.

Velmi problematické jsou obecnější teoretické pasáže pojednávající třeba o problematice veřejného prostoru obecně, o roli umění, o vztahu mezi uměním a kulturou atd. Třeba vývody o mimo jiné objektivní povaze kultury a subjektivní povaze umění na str. 19 jsou dosti sporné. S těmito pojmy se zde pracuje vágně a jejich interpretace se neopírá téměř o žádnou relevantní literaturu. Chápu, že se jedná jen o určité entrée k hlavnímu tématu, jímž je činnost kulturního centra Zahrada. Nicméně činnost této instituce není analyzována, ale jak bylo řečeno popisována a to ještě na základě víceméně propagačních materiálů a výroků činitelů samotné instituce. Autorka se natolik ztotožnila s pozitivním obrazem svého předmětu, že k němu přestala zaujímat distanci.

Analýza veřejného prostoru sídlištní aglomerace v současné době by byla stále ještě přínosná a relevantní pro výzkum. Autorka shromáždila sice celou řadu podrobností, jejich potenciál však nebyl dostatečně využit. Důležité a zajímavé postřehy se tak dozvídáme spíše mezi řádky. Skutečný vztah veřejnosti ke kulturní instituci tohoto typu si musíme trochu domyslet (např. pasáž o lákadle televizních osobností apod.). Stačilo by udělat jen malý krok – rozhovory s návštěvníky apod., aby se téma práce začalo naplňovat. Autorka si stanovila cíle příliš široké a přitom neurčité. Na straně 6 je definuje takto: „Pochopit a popsat smysl, roli a podobu – funkci a formu působnosti a činnosti sídlištního víceúčelového (multižánrového, multifunkčního a vícegeneračního) kulturního zařízení v současné době, prostřednictvím KC Zahrada. Komu, čemu a s jakým cílem a úspěchem slouží KC Zahrada na počátku 21. století, a jaký účel mají centrem produkované kulturní a umělecké projekty, směřující do veřejného sídlištního prostoru - jak jsou veřejností přijímány?“ Vyberu z toho jednu část – autorka si přeje mimo jiné pochopit funkci kulturního zařízení. Jak lze k takovému pochopení dospět? Neskryvá se tato funkce někde úplně jinde, než jak to definují příslušné vyhlášky? Není touto funkcí třeba sebe prezentace příslušného magistrátního úředníka v rámci jeho politické kariéry? Není od věci se ptát, proč má široká veřejnost ambivalentní či nedůvěřivý vztah k tzv. veřejným službám. Hraje zde roli tradice, politické pozadí, ekonomické souvislosti atd. Má veřejnost skutečně pocit interakce s danou institucí? Vytváří tato instituce skutečně veřejný prostor, platformu diskuse, nebo spíše odvádí pozornost od skutečných problémů a podílí se nechtěně na depolitizaci společnosti obdobným způsobem jako komerční kultura? V souvislosti s tím by bylo potřeba věnovat se pojmu veřejnost alespoň u hlavních autorů rozvíjejících tuto problematiku – Habermase, Adorna ad. Otázka veřejnosti, veřejného prostoru, sociologie prostoru atd. byla autorkou pojednána příliš zkratkovitě a s jakousi důvěřivou nekritičností.

Nicméně předkládanou práci považuji za základ další reflexe a odrazový můstek pro autorku samotnou. Vzhledem k rozsáhlému sběru dat a snaze zasadit je do příslušného kontextu myslím, že parametry bakalářské práce v základních rysech naplňuje. Proto ji doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou tři.

PhDr. Václav Hájek, Ph.D.